

Näytöt ja osaamisen arviointi

Näytöt ja osaamisen arviointi

Oppaan nimi	Näytöt ja osaamisen arviointi
Voimaantulo	23.02.2026
Pdf luotu	23.02.2026

Sisältö

1. Johdanto.	1
2. Näytöt ammatillisessa koulutuksessa.	2
3. Osaamisen osoittamisen suunnittelu ja henkilökohtaistaminen.	3
4. Osaamisen arvioijat.	5
5. Osaamisen osoittaminen.	6
6. Osaamisen arviointi.	7
6.1. Osaamisen arvioinnin periaatteet.	7
6.2. Osaamisen arviointi näytössä.	7
6.3. Opiskelijan itsearviointi.	7
6.4. Osaamisen arviointiasteikko.	8
6.5. Arvioinnista päättäminen.	8
6.6. Näytön uusiminen ja arvosanan korottaminen.	9
7. Arvioinnin tarkistaminen ja oikaisu.	10

1. Johdanto

Osaamisen osoittamisesta ja näyttöjen järjestämisestä säädetään ammatillista koulutusta koskevassa laissa (531/2017) sekä valtioneuvoston ammatillista koulutusta koskevassa asetuksessa (673/2017).

Ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestäminen edellyttää opetus ja kulttuuriministeriön myöntämää tutkintojen ja koulutuksen järjestämis lupaa. Koulutuksen järjestäjällä on oikeus järjestää näyttöjä, arvioida osaamista ja antaa todistuksia vain järjestämis lupansa mukaisiin tutkintoihin. Koulutuksen järjestäjä määrittelee toimintatavat näyttöjen järjestämiseksi ja osaamisen arvioimiseksi osana laadunhallintaansa.

Näyttö on ensisijainen tapa osaamisen osoittamiseen ammatillisissa tutkinnon osissa. Tässä oppaassa kuvataan osaamisen osoittamisen suunnittelua, toteuttamista ja arviointia ammatillisessa tutkintokoulutuksessa erityisesti näyttöjen osalta. Oppaan tarkoituksena on tukea koulutuksen järjestäjää lainsäädännön soveltamisessa.

2. Näytöt ammatillisessa koulutuksessa

Tutkinnon perusteissa määrätään ammattitaitovaatimukset, osaamistavoitteet ja arviointikriteerit sekä ammattitaidon osoittamistavat tutkinnon osittain. Tutkinnon perusteiden mukainen osaamisen osoittaminen suunnitellaan yksilöllisesti. Näytössä opiskelija osoittaa, kuinka hyvin hän on saavuttanut tutkinnon perusteissa määritellyn keskeisen ammattitaidon tai osaamisen.

Näyttö on ensisijainen tapa osaamisen osoittamiseen ammatillisissa tutkinnon osissa. Tutkinnon osien edellyttämä ammattitaito ja osaaminen osoitetaan tekemällä käytännön työtehtäviä aidoissa työtilanteissa ja työprosesseissa (*näyttö*). Näyttö toteutetaan työpaikoilla käytännön työtilanteissa. Opiskelija voi osallistua näyttöön osaamisen hankkimistavasta riippumatta.

Näyttöympäristöistä ja käytännön työtehtävistä määrätään tarkemmin tutkinnon osittain tutkinnon perusteissa. Näyttöympäristöt valitaan siten, että niissä voidaan osoittaa tutkinnon perusteissa määrätty osaaminen kattavasti ja luotettavasti. Näyttö toteutetaan usein samalla työpaikalla, jossa opiskelija on hankkinut osaamista.

Perustellusta syystä näyttö voidaan järjestää myös muualla kuin työpaikalla. Esimerkkejä perustelluista syistä ovat muun muassa:

- potilas- ja liikenneturvallisuuden varmistaminen,
- erityistilanteet, joissa osaamisen osoittaminen normaaleissa työtehtävissä ei ole mahdollista,
- opiskelijan ikään liittyvät rajoitteet työpaikoilla,
- näyttöympäristön edellytykset täyttävän työpaikan kohtuuton etäisyys.

Näyttöympäristöt voivat olla siten muitakin ympäristöjä kuin työpaikkoja, esimerkiksi oppilaitoksen asiakaspalveluympäristöjä, oppilaitoksen työmaita, virtuaalisia ympäristöjä tai simulaattoreita.

Mikäli tutkinnon perusteissa määriteltyä osaamista ei voida osoittaa kattavasti näytössä käytännön työtehtäviä tekemällä, niin näyttöä tulee täydentää yksilöllisesti muulla osaamisen osoittamisella.

Tyypillisesti työelämän arvioija valitaan samalta työpaikalta, jossa opiskelija osoittaa osaamisensa. Arvioija voi olla myös toisesta työpaikasta.

Näytön toteuttaminen työpaikalla aidossa työelämän tilanteessa tarjoaa opiskelijalle suoran kontaktin työnantajiin ja tukee näin opiskelijan verkostoitumista ja työllistymistä.

3. Osaamisen osoittamisen suunnittelu ja henkilökohtaistaminen

Koulutuksen järjestäjän edustajan tehtävänä on suunnitella tutkinnon perusteissa edellytetyn ammattitaidon ja osaamisen osoittaminen. Opiskelijan näytöt suunnitellaan osana henkilökohtaistamista ja opiskelijan henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaa. Lainsäädäntö ei velvoita erillisen näyttösuunnitelman laatimiseen.

Osaamisen osoittaminen on erotettava selkeästi osaamisen hankkimisesta. Osaamisen hankkimista ovat esimerkiksi opettajien ohjauksessa tehdyt erilaiset tehtävät tai harjoitukset ja osaamisen hankkiminen työpaikalla. Opiskelijalla on oikeus saada palautetta osaamisen kehittymisestä osaamisen hankkimisen aikana, mutta se ei saa vaikuttaa osaamisen arviointiin.

Ammattitaidon ja osaamisen osoittaminen suunnitellaan yksilöllisesti tutkinnon osittain yhdessä opiskelijan kanssa. Aina kun näyttö toteutetaan työelämässä, näytön suunnitteluun osallistuu myös työelämän edustaja. Suunnittelussa on noudatettava tutkinnon perusteissa määriteltyjä ammattitaitovaatimuksia, osaamistavoitteita ja ammattitaidon osoittamistapoja.

Näyttöjen suunnitteluun osallistuvalla koulutuksen järjestäjän edustajalla tulee olla riittävä suoritettavaan tutkintoon ja erityisesti kyseiseen tutkinnon osaan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueeseen liittyvä ammattitaito ja osaaminen sekä riittävä perehtyneisyys arviointiin ja suoritettavan tutkinnon perusteisiin. Koulutuksen järjestäjä perehdyttää suunnitteluun osallistuvat työelämän edustajat.

Henkilökohtaistamisessa suunnitellaan ja sovitaan sekä henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan (HOKS) dokumentoidaan osaamisen osoittaminen tutkinnon osittain:

- Näytön ajankohta: ajanjakso, jolloin opiskelija osoittaa osaamistaan käytännön työtehtävissä
- Näytön sisältö: mitä osaamista näytössä osoitetaan ja minkälaisissa työtilanteissa tai työprosesseissa osaaminen osoitetaan
- Näyttöympäristöt: missä ja millaisessa ympäristössä osaaminen osoitetaan
- Muu osaamisen osoittaminen: suunnitellaan näytön täydentäminen sitä osin, kun ammattitaitoa ei voida osoittaa näytössä
- Näytön järjestäjä, jos se on joku muu koulutuksen järjestäjä
- Tarvittaessa suunnitellaan osaamisen arvioinnin mukauttaminen ja laaditaan yksilölliset osaamisen arvioinnin kriteerit
- Tarvittaessa sovitaan ammattitaitovaatimuksista ja/tai osaamistavoitteista poikkeamisesta
- Osaamisen arvioijat

Näytön sisältö suunnitellaan yksilöllisesti tutkinnon perusteissa edellytettujen ammattitaitovaatimusten ja yhteisten tutkinnon osien osaamistavoitteiden mukaisesti. Näytön sisällön osalta suunnitellaan, minkä tutkinnon osan ja mitä osaamista kyseisessä näytössä on tarkoitus osoittaa sekä minkälaisissa työtilanteissa tai työprosesseissa osaaminen osoitetaan.

Mikäli opiskelijan ei ole mahdollista osoittaa valitussa näyttöympäristössä kaikkea tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista, näyttöä voidaan täydentää myös muulla yksilöllisesti suunnitellulla osaamisen osoittamisella. Muu osaamisen osoittaminen voi tulla kyseeseen esim. tilanteissa, joissa tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksissa edellytetään esim. jonkun pätevyyden tms. suorittamista, tai osaamisen osoittaminen näytössä ei ole mahdollista mm. turvallisuussyistä.

Tutkinnon osan osaamisen osoittaminen voidaan tarvittaessa suunnitella toteutettavaksi useammassa osassa ja näyttöympäristössä. Toisaalta samaan näyttöön voidaan suunnitella osaamisen osoittamista useammasta tutkinnon osasta. Esimerkiksi yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden osaamista voidaan suunnitella osoitettavaksi soveltuvin osin ammatillisen tutkinnon osan näytön yhteydessä.

Näytön kestosta ja muista ammattitaidon osoittamistavoista ei ole säännöksiä ammatillisen koulutuksen lainsäädännössä. Näytön kesto suunnitellaan siten, että opiskelijalla on mahdollista

osoittaa osaamistaan kattavasti ja että osaamisen arvioijat voivat varmistaa opiskelijalla olevan riittävän osaamisen. Näytön kesto voi vaihdella sen mukaan, millaisesta tutkinnon osasta on kyse ja millaista osaamista osoitetaan.

Näyttöä suunniteltaessa sovitaan arvioijien osallistumisesta ja osallistumistavoista sekä varmistetaan mahdollisuus osallistua näytön seurantaan.

Osaamisen arvioinnin mukauttaminen on mahdollista ammatillisissa perustutkinnoissa. Tutkinnon perusteissa on määrätty, miten tutkinnon osan osaamisen arviointia ei voida mukauttaa. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa osaamisen arviointia ei voi mukauttaa. Osaamisen arvioinnin mukauttaminen edellyttää aina, että opiskelijalla on päätös erityisestä tuesta. Myös erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan kohdalla ensisijainen tavoite on tutkinnon perusteiden mukainen ammattitaito ja osaaminen.

Osaamisen arvioinnin mukauttaminen perustuu aina yksilölliseen tarpeeseen ja huomioidaan opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet ja valmiudet. Mukauttaminen on mahdollista, jos opiskelija ei toteutetusta erityisestä tuesta huolimatta saavuta ammattitaitovaatimuksissa tai osaamistavoitteissa sellaista tyydyttävän tason osaamista, jota edellytetään arvosanan yksi (1) saavuttamiseksi.

Ammatillisten perustutkintojen ammattitaitovaatimuksista ja osaamistavoitteista voidaan poiketa, kun tutkinnon perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet ovat opiskelijalle kohtuuttomat tai poikkeaminen on perusteltua opiskelijan vammaan tai terveydentilaan liittyvistä syistä. Poiketa voidaan vain siltä osin, kuin se on opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet ja valmiudet huomioon ottaen välttämätöntä. Päätös ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamisesta tehdään aina yksilöllisesti ja huomioidaan näyttöä suunniteltaessa. Tällöin ammatillisen perustutkinnon opiskelija ei osoita jotakin tutkinnon perusteiden edellyttämää osaamista, eikä sitä näin ollen myöskään arvioida.

Tutkinnon perusteissa voidaan määrätä, miltä osin ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista ei voida poiketa. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa ammattitaitovaatimuksista ei voida poiketa.

Lisätietoja osaamisen arvioinnin mukauttamisesta sekä ammattitaitovaatimuksista ja osaamistavoitteista poikkeamisesta:

[Erityinen tuki ammatillisessa koulutuksessa – ePerusteet \(31.7.2026 asti\)](#)

[Oppimisen tuki ja erityinen tuki ammatillisessa koulutuksessa – ePerusteet \(1.8.2026 alkaen\)](#)

4. Osaamisen arvioijat

Ammatillisten tutkinnon osien osaamisen arvioinnin toteuttavat ja arvioinnista päättävät koulutuksen järjestäjän nimeämät kaksi arvioijaa. Arvioijista toinen on pedagogisesti pätevä ja kelpoinen opettaja ja toinen työelämän edustaja.

Työelämän edustaja voi olla työnantaja, työntekijä tai itsenäinen ammattiharjoittaja. Työelämän arvioijille ei ole asetettu koulutukseen perustuvia pätevyysvaatimuksia, koska hyvä ammattitaito kehittyy usein koulutuksen ohella pitkän ja laajan alakohtaisen työkokemuksen myötä.

Erityisestä syystä, jos esimerkiksi työelämän edustajaa ei ole saatavissa toteuttamaan arviointia ja opiskelijan näyttö viivästyy tästä syystä kohtuuttomasti, arvioinnin voi toteuttaa ja arvioinnista päättää myös kaksi opettajaa tai muuta koulutuksen järjestäjän edustajaa. Muulla koulutuksen järjestäjän edustajalla tarkoitetaan esimerkiksi kouluttajaa tai muuta koulutuksen järjestäjän opetushenkilöstöön kuuluvaa henkilöä, joka täyttää muut lainsäädännössä arvioijille säädetyt edellytykset.

Ammatillisen perustutkinnon yhteisten tutkinnon osien ja niiden osa-alueiden osaamisen arvioinnin toteuttaa ja arvioinnista päättää arviointiin kelpoinen opettaja tai erityisestä syystä muu koulutuksen järjestäjän edustaja. Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (1150/2017) määrittää opettajan kelpoisuuden. Silloin kun yhteisen tutkinnon osan tai sen osa-alueen osaamisen osoittaminen toteutetaan ja arvioidaan ammatillisen tutkinnon osan yhteydessä työpaikalla, osaamisen arvioinnissa voidaan kuulla työelämän edustajaa.

Arvioijalla tulee olla:

1. riittävä suoritettavaan tutkintoon ja erityisesti arvioitavaan tutkinnon osaan, yhteisen tutkinnon osan osa-alueeseen liittyvä ammattitaito ja osaaminen ja
2. riittävä perehtyneisyys arviointiin ja
3. riittävä perehtyneisyys suoritettavan tutkinnon perusteisiin.

Arvioijien esteellisyys sovelletaan, mitä hallintolain 27—29 §:ssä säädetään. Työpaikkaohjaajana toimiminen ei ole lähtökohtaisesti hallintolain mukainen esteellisyyden peruste.

Koulutuksen järjestäjä huolehtii opettajien ja työelämää edustavien arvioijien perehdyttämisestä osaamisen arviointiin. Perehdyttämisen tulee olla säännöllistä ja systemaattista. Arvioijille tulee tiedottaa ammatillisessa koulutuksessa sekä tutkinnon perusteissa tapahtuvista muutoksista. Lisäksi arvioijat tulee perehdyttää etukäteen kuhunkin yksittäiseen näyttöön.

Perehdyttämisen tulee painottua:

- tutkinnon perusteisiin,
- opiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan,
- arvioinnin kattavuuteen ja luotettavuuteen,
- arviointimenetelmiin,
- osaamis- ja kriteeriperusteisuuteen,
- arvioinnin dokumentointiin,
- arvioinnin tarkistamiseen,
- arvioijien mahdolliseen esteellisyyteen.

Arvioijina toimivien henkilöiden perehdyttämisen tavoitteena on

- taata opiskelijoille oikeudenmukainen ja ammattitaitoinen arviointi,
- varmistaa arvioijien arviointiosaamista,
- vahvistaa yhteistyömahdollisuuksia koulutuksen järjestäjien ja työelämän edustajien välillä ja
- kehittää ammatillista koulutusta laadullisesti.

5. Osaamisen osoittaminen

Koulutuksen järjestäjän tulee huolehtia, että opiskelijalle järjestetään mahdollisuus osoittaa osaamisensa mahdollisimman pian sen jälkeen, kun hän on saavuttanut tutkinnon perusteissa määritellyn osaamisen. Koulutuksen järjestäjä varmistaa, että opiskelijalla on valmiudet näyttöön.

Näytössä ja muussa osaamisen osoittamisessa opiskelija näyttää, kuinka hyvin hän on saavuttanut tutkinnon perusteissa määritellyn ammattitaidon ja osaamisen. Osaaminen osoitetaan tutkintokielellä.

Opiskelija osoittaa osaamisensa ensisijaisesti näytössä käytännön työtehtävissä työpaikan työympäristössä. Perustellusta syystä opiskelija voi tarvittaessa osoittaa osaamistaan myös muissa ympäristöissä. Opiskelija tekee ammattitaitovaatimusten mukaisia käytännön työtehtäviä siinä laajuudessa, että hänen osaamisensa voidaan arvioida kattavasti ja luotettavasti. Näytössä osoitettua osaamista voidaan täydentää yksilöllisesti muilla tavoin.

Opiskelija osoittaa ammatillisten perustutkintojen yhteisten tutkinnon osien osaamistaan osa-alueittain. Yhteisten tutkinnon osien edellyttämä osaaminen voidaan osoittaa ammatillisen tutkinnon osan näytön yhteydessä työpaikalla tai muilla osaamisen osoittamistavoilla, kuten kirjallisesti tai suullisesti.

Tutkinnon perusteissa voidaan edellyttää erillispätevyksien suorittamista, kuten hygieniapassia, tulityökorttia tai kasvinsuojelulainsäädännön mukaista tutkintoa. Lähtökohtaisesti erillispätevyksien suorittaminen on osaamisen hankkimista. Tutkinnon perusteissa tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavoissa on kuvattu, mikäli erillispätevyys suoritetaan osana osaamisen osoittamista.

Joissakin tutkinnoissa on tutkinnon osia, joiden suorittamista ja ammattitaidon osoittamista säätelee tutkinnon perusteiden ohella alaan liittyvä erillislainsäädäntö. Tutkintoja, joissa on näitä erillislainsäädäntöön liittyviä tutkinnon osia, ovat muun muassa turvallisuusalan ammattitutkinto ja logistiikan perustutkinto.

6. Osaamisen arviointi

6.1. Osaamisen arvioinnin periaatteet

Osaamisen arviointi on suunnitelmallista toimintaa. Osaamisen arviointi antaa tietoa opiskelijan osaamisesta ja sen tasosta sekä kehittää opiskelijan itsearviointia. Osaamisen arviointi varmistaa, että todistuksen saavalla opiskelijalla on se osaaminen, mitä tutkinnon perusteissa edellytetään. Tietoa opiskelijan osaamisesta tarvitaan myös työelämään ja jatko-opintoihin hakeuduttaessa.

Osaamisen arvioinnin voi suorittaa vain kyseiseen tutkintoon järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä ja koulutuksen järjestäjän nimeämät osaamisen arvioijat. Koulutuksen järjestäjä vastaa osaamisen arvioinnin luotettavuudesta ja kattavuudesta.

Arviointi kattaa kaikki tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet. Osaamista arvioidaan tutkinnon osittain sekä yhteisten tutkinnon osien osalta osa-alueittain. Osaamisen arvioinnissa tarkastellaan, miten opiskelija hallitsee tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimusten tai osaamistavoitteiden mukaisen osaamisen. Opiskelijan osaamista arvioidaan vertaamalla sitä tutkinnon perusteissa määrättyihin ammattitaitovaatimuksiin ja osaamistavoitteisiin sekä asetettuihin kriteereihin.

Ammatillisissa perustutkinnoissa ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet kuvaavat vaaditun osaamisen. Tutkinnon osan arvosana määräytyy sen mukaan, mille arviointiasteikon tasolle opiskelijan osaaminen kokonaisuutena parhaiten sijoittuu.

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten ja hyväksytyyn suoritukseen kriteerien mukaisesti.

Lue lisää: [Tekoälyä oppimisen ja osaamisen arvioinnissa \(oph.fi\)](#)

6.2. Osaamisen arviointi näytössä

Opiskelijan osaamista arvioidaan näytön perusteella. Osaamista arvioivat koulutuksen järjestäjän nimeämät kelpoiset arvioijat. Ainakin yksi arvioijista seuraa opiskelijan toimintaa näytössä.

Osaamista arvioidaan monipuolisesti ja siinä on hyvä käyttää erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointimenetelmiä. Arvioija seuraa näyttöä ja havainnoi opiskelijan työskentelyä käytännön työtehtävissä. Keskustelemalla opiskelijan kanssa voidaan arvioida, kuinka hyvin opiskelija hallitsee tutkinnon osassa edellytetyn tietoperustan, mikäli se ei tule esille käytännön työtä tekemällä tai muulla osaamisen osoittamisella. Lisäksi arvioija perehtyy näytön yhteydessä syntyneisiin tuotoksiin, dokumentteihin ja aineistoihin.

Arvioijan on suositeltavaa tehdä havainnoistaan muistiinpanoja arvioinnin laadun varmistamiseksi. Muistiinpanot toimivat arvioijan tukena arviointikeskustelussa sekä tutkinnon osan arviointipäätöstä ja sen perusteluja tehtäessä.

6.3. Opiskelijan itsearviointi

Oman osaamisen ja sen kehittämistarpeiden itsearviointi on tärkeä taito työelämässä. Itsearviointitaidot ovat käytännössä osa ammatillista osaamista.

Tutkinnon perusteet voivat sisältää ammattitaitovaatimuksia tai arviointikriteereitä oman työsuorituksen arvioinnista. Tällöin opiskelija arvioi näytössä omaa työsuoritustaan käytännön työtehtävissä ja suhteessa sen laatu-, aikataulu- yms. vaatimuksiin. Tämä tarkoittaa tavanomaista ammattilaisen tekemää oman työsuorituksen arviointia. Tällöin työsuorituksen

arviointi huomioidaan arviointikriteereiden mukaisesti osana arvioijien tekemää osaamisen arviointia.

Laki ammatillisesta koulutuksesta antaa opiskelijalle mahdollisuuden suorituksensa itsearviointiin näytön jälkeen arviointikeskustelussa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että opiskelija voi halutessaan arvioida tutkinnon osassa osoittamansa osaamisen vastaavasti kuin arvioijat. Opiskelijan itsearviointi arviointikeskustelussa ei ole tutkinnon perusteiden mukainen ammattitaidon osoittamistapa. Opiskelijan tekemä itsearviointi ei saa vaikuttaa arvioijien tekemään osaamisen arviointiin tai siitä annettavaan arvosanaan.

6.4. Osaamisen arviointiasteikko

Ammatillisen perustutkinnon ammatillisten tutkinnon osien ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden hyväksytyt osaaminen arvioidaan käyttäen asteikkoa 1—5 siten, että arvosanat 1 ja 2 ovat tyydyttäviä, arvosanat 3 ja 4 hyviä ja arvosana 5 kiitettävä.

Ammatillisen perustutkinnon yhteiset tutkinnon osat arvioidaan asteikolla hyväksytyt/hylätty. Yhteisestä tutkinnon osasta saa arvosanan hyväksytyt, kun kaikki sen suorittamiseksi edellytetyt osa-alueet on hyväksytysti suoritettu. Myös ammatillisen perustutkinnon valinnaisiin ammatillisiin tutkinnon osiin sisältyvä ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon tutkinnon osa arvioidaan asteikolla hyväksytyt/hylätty.

Perustutkintojen mukautettu arviointiasteikkoa 1—5 tarkoittaa sitä, että mukautetun asteikon korkein arvosana 5 on alempi kuin tutkinnon perusteiden mukaisen osaamisen arviointiasteikon arvosana 1. Jos osaamisen arviointia on mukautettu, opiskelijan osaaminen arvioidaan mukautetun arviointiasteikon lisäksi sanallisesti.

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa tutkinnon osien osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytyt/hylätty.

6.5. Arvioinnista päättäminen

Ammatillisen tutkinnon osan arvioinnista päättää kaksi arvioijaa. Osaamisen arvioijat tekevät arviointipäätöksen tutkinnon osan hyväksymisestä ja sen arvosanasta näytön ja muun osoitetun osaamisen perusteella. Arviointipäätös tehdään arviointikeskustelussa ja päätöksen tulee olla yksimielinen. Yhteisen tutkinnon osan osa-alueen arvioinnista päättää opettaja.

Arvioijat antavat osaamisen arvioinnin perusteella tutkinnon osien, yhteisten tutkinnon osien ja niiden osa-alueiden arvosanat osaamisen arviointiasteikon mukaisesti.

Arvosanasta päätettäessä opiskelijan ammattitaitovaatimusten tai osaamistavoitteiden mukaista osaamista verrataan arviointikriteereihin. Ammatillisissa perustutkinnoissa tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen arvosana muodostuu sen mukaisesti, mille arvosanatasolle osaaminen kokonaisuutena sijoittuu.

Jos arvioitavan kokonaisuuden ammattitaitovaatimuksiin tai osaamistavoitteisiin liittyvä osaaminen osoitetaan useassa osassa ja/tai useassa eri näyttöympäristössä, tutkinnon osan arvosana muodostetaan kokonaisuuden perusteella arvioijien päätöksellä. Koulutuksen järjestäjän edustajan tehtävänä on varmistaa, että arviointipäätöksen pohjana on kaikki arviointiaineisto.

Arviointipäätös on hallintopäätös, joka tehdään kirjallisesti. Hallintolaissa ei kuitenkaan edellytetä päätöksen allekirjoittamista, joskin sen on perinteisesti katsottu kuuluvan hyvän hallinnon vaatimuksiin. Arvioijat varmentavat arviointipäätöksen joko allekirjoituksillaan tai sähköisissä asianhallintajärjestelmissä. Sähköisissä asianhallintajärjestelmissä tulee jäädä riittävät tiedot asiakirjan alkuperäisyydestä sekä päätöksentekijän identiteetistä.

Arviointipäätös ja päätöksen perustelut annetaan tiedoksi opiskelijalle. Opiskelijalle tulee antaa perustelut siitä, miten hänen osaamistaan on arvioitu ja miten arviointiperusteita on

sovellettu. Nämä tiedot opiskelijan tulisi saada jokaisesta suorittamastaan tutkinnon osasta arviointipäätöksen yhteydessä.

Koulutuksen järjestäjän tulee ohjata ja tiedottaa arvioinnin tarkistamis- ja oikaisumenettelyä ja niihin liittyvistä aikarajoista. Koulutuksen järjestäjä määrittää tiedoksi antamisen tavat.

Mahdollista oikaisupyyntöä varten opiskelijalla on oikeus saada kopiot arviointipäätökseen liittyvistä dokumenteista.

Mikäli arvioinnissa on tapahtunut selvä virhe, arvioijat voivat suorittaa uuden arvioinnin ilman arvioinnin tarkistamista tai oikaisupyyntöä (itse-oikaisu). Opiskelija voi pyytää tähän arviointipäätökseen arvioinnin tarkistamista ja oikaisua.

6.6. Näytön uusiminen ja arvosanan korottaminen

Kun osaamista arvioitaessa havaitaan, ettei opiskelija ole saavuttanut tutkinnon perusteissa edellytettyä osaamista, tulee arviointipäätökseksi hylätty. Opiskelijalla on tällöin mahdollisuus uusia näyttö tai muu osaamisen osoittaminen.

Koulutuksen järjestäjä järjestää mahdollisuuden osaamisen osoittamisen uusimiseen. Opiskelijan kanssa suunnitellaan yhdessä, millaista lisäosaamisen hankkimista hän tarvitsee ja sovitaan, miten hän kehittää ammattitaitoaan sekä milloin hän mahdollisesti voisi osoittaa osaamisensa uudelleen.

Koulutuksen järjestäjä järjestää mahdollisuuden myös osaamisen arvioinnin perusteella annetun hyväksytyt arvosanan korottamiseen. Hyväksytyt arvosanan korottaminen on mahdollista vain tutkinnon osissa ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueissa, joista annetaan arvosana. Arvosanan korottamisen mahdollisuus koskee myös tunnustettuja tutkinnon osia. Tällöin opiskelija osoittaa osaamisensa suoritettavan tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden mukaisesti.

Tutkintotodistukseen merkityn arvosanan korottaminen on myös mahdollista. Arvosanan korottamiseen ei liity osaamisen hankkimista, joten opiskelijalle ei laadita henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmaa. Vain siirtymäajalla ja voimassa olevien perusteiden mukaisten suoritusten arvosanoja on mahdollista korottaa. Hyväksytyt arvosanan korottamisesta voidaan periä maksu.

7. Arvioinnin tarkistaminen ja oikaisu

Mikäli opiskelija on tyytymätön saamaansa arviointipäätökseen tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen arvioinnista, hänellä on oikeus pyytää osaamisen arvioinnin tarkistamista arvioijilta. Myös tunnustamispäätöksestä voi tehdä arvioinnin tarkistamista koskevan pyynnön.

Koulutuksen järjestäjä ohjaa tarvittaessa opiskelijaa arvioinnin tarkistamista koskevan pyynnön tekemisessä ja laadinnassa. Opiskelija toimittaa arvioinnin tarkistamista koskevan pyynnön koulutuksen järjestäjälle ohjeistuksen mukaisesti. Arvioinnin tarkistamista pyydetään kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun opiskelija on saanut arviointipäätöksen.

Arvioijat käsittelevät arvioinnin tarkistamista koskevan pyynnön ja tekevät päätöksen arvioinnin tarkistamisesta. Päätös laaditaan kirjallisena ja arvioijat varmistavat sen allekirjoituksella (paperilla tai sähköisesti) sekä päivämäärällä.

Mikäli opiskelija on tyytymätön arvioinnin tarkistamista koskevaan päätökseen, hänellä on oikeus pyytää siihen oikaisua työelämätoimikunnalta. Koulutuksen järjestäjä tiedottaa ja ohjaa opiskelijoita, miten oikaisua voi pyytää osaamisen arvioinnin tarkistamista koskevaan päätökseen työelämätoimikunnalta.

Päätöksen arvioinnin oikaisusta tekee se työelämätoimikunta, jonka toimialaan tutkinnon osa kuuluu. Yhteisten tutkinnon osien ja niiden osa-alueiden arvioinnin oikaisupäätöksen tekee Kasvatus- ja ohjausalan työelämätoimikunta. Oikaisua on pyydettävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun opiskelija on saanut arvioinnin tarkistamista koskevan päätöksen koulutuksen järjestäjältä.

Työelämätoimikunta tekee päätöksen asiasta saadun aineiston pohjalta. Työelämätoimikunta voi todeta arvioinnin virheelliseksi ja määrätä uuden arvioinnin sekä perustellusta syystä edellyttää koulutuksen järjestäjää asettamaan uudet arvioijat. Mikäli työelämätoimikunta ei näe arvioijien/arvioijan suorittamaa arviointia virheelliseksi, niin arvioinnin oikaisupyynnön todetaan aiheettomaksi. Työelämätoimikunnan perusteltu päätös toimitetaan tiedoksi opiskelijalle ja koulutuksen järjestäjälle.

Jos työelämätoimikunta on määrännyt uuden arvioinnin tehtäväksi, niin arvioija/arvioijat, järjestävät uuden arviointikeskustelun ja arvioijat tekevät uuden arviointipäätöksen siitä tutkinnon osasta, yhteisten tutkinnon osan osa-alueesta tai tunnustamista koskevasta päätöksestä, josta uusi arviointi on määrätty tehtäväksi. Opiskelija ei osoita osaamistaan uudelleen, mutta häntä on kuitenkin hyvä kuulla ennen päätöksen tekoa. Uusi arviointipäätös on perusteltava. Arvioijien tekemä päätös toimitetaan opiskelijalle ja työelämätoimikunnalle. Opiskelija voi halutessaan hakea uuteen arviointipäätökseen arvioinnin tarkistamista ja oikaisua uudelleen.

Lue lisää: [Oikaisupyynnön arvioinnin tarkistamista koskevaan päätökseen ammatillisessa koulutuksessa \(oph.fi\)](#)